

z dnia 23 listopada 2022 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Dobryczyce na lata 2022 - 2024.

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2022 r. poz.559, 583, 1005, 1079, 1561) w związku z art.176 pkt 1 i art.179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2022 r. poz.447, 1700) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Dobryczyce na lata 2022 - 2024 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dobryczyce.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
Janusz Kwiecień

Załącznik
do Uchwały Nr LIV/308/22
Rady Gminy w Dobryszycach
z dnia 23 listopada 2022 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
w GMINIE DOBRYSZYCE
na lata 2022 - 2024

DOBRYSZYCE 2022 r.

Spis treści

- Wstęp
- Diagnoza środowiska lokalnego
- Adresaci Programu Wspierania Rodziny
- Analiza SWOT
- Cele Programu
- Zadania realizowane w ramach Programu
- Realizatorzy Programu
- Monitoring
- Zakładane rezultaty podejmowanych działań
- Finansowanie Programu
- Podsumowanie

I. WSTĘP

Rodzina jest pierwszym, najważniejszym środowiskiem w życiu dziecka, dlatego tak ważne jest zachowanie poprawnych relacji między jej członkami.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych jej członków.

Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny.

Dokonujące się w Polsce zmiany, oprócz pozytywnych skutków, powodują pogłębienie wielu negatywnych zjawisk, takich jak: brak poczucia stabilizacji życiowej i zawodowej, brak poczucia bezpieczeństwa socjalnego, spadek dochodów ludności, poczucie osamotnienia. Czynniki te bardzo często są przyczyną zepchnięcia osób i rodzin do systemu pomocy społecznej.

Problemem wiodącym jest brak stabilizacji warunków życia i ich drastyczne pogarszanie się. "Niepewność jutra" obawa przed utratą pracy, a co za tym idzie utratą dochodów, co dla rodziny oznacza nie tylko drastyczne obniżenie poziomu życia, ale pociąga za sobą cały szereg dalszych problemów: poczucia krzywdy, frustracji a także izolacji społecznej, pogorszenie stanu zdrowia, narastającą agresję w życiu rodzinnym i społecznym oraz wzrost zjawisk społecznie niepożądanych takich jak: alkoholizm, narkomania, zażywanie środków psychoaktywnych i inne. Zjawiska te często prowadzą do rozpadu rodziny, a tym samym wzrostu liczby rodzin niepełnych, sierot społecznych czy też pogłębiającą bezradność rodzin w sprawach opiekuńczo - wychowawczych, przemocy w rodzinie.

Rodziny te znajdują się w kręgu zainteresowania pomocy społecznej, otrzymując wsparcie w ośrodkach pomocy społecznej, ale ze względu na ograniczenia ustawowe liczba rodzin wymagających wsparcia jest znacznie większa, bowiem zgodnie z obowiązującymi przepisami nie kwalifikują się one do świadczeń z pomocy społecznej.

Negatywne zjawiska wynikające z braku stabilizacji warunków życia i ich drastycznego pogarszania się, poświęcania mniejszej ilości czasu dla rodziny z powodu konieczności ciągłego poszukiwania źródeł zarobkowania (często - wyjazdy poza granice kraju) powodują wielkie zagrożenia dla rodzin i są źródłem wielu kryzysów. Dochodzi do tego redukcja szkolnych zajęć pozalekcyjnych - powoduje to konieczność organizowania opieki poza domem rodzinnym.

Z kolei brak efektywnego zorganizowania czasu wolnego jest jednym z powodów, które popychają dziecko w tzw. złe towarzystwo oraz do udziału w nieakceptowanych przez społeczeństwo formach życia.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci.

Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Rodzina, w pierwszej kolejności, powinna mieć możliwość samodzielnego zmierzenia się ze swymi problemami, co pozwala zwiększyć jej szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymuluje aktywność własną, wyzwala potencjał i pozwala na uczenie się nowych umiejętności.

Pomoc powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin poprzez przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych przy wykorzystaniu własnych zasobów i możliwości oraz zasobów środowiska. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Pomoc powinna być nakierowana na wsparcie dziecka w rodzinie i w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu grup samopomocowych, organizacji pozarządowych i innych instytucji działających na rzecz rodziny i dziecka; wsparcie instytucjonalne w sytuacji, gdy osoba, jej otoczenie, rodzina, środowisko lokalne, staje przed problemami, których samodzielnie nie potrafi rozwiązać.

Gminny Program Wspierania Rodzin na lata 2022 - 2024 opracowany został w związku z obowiązującą ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2022r. poz. 447 z późn. zm.). W myśl w/w ustawy na jednostki samorządu terytorialnego nałożony został obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej.

Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi.

Wszystkie działania Programu powinny być skoncentrowane na wsparciu rodziny biologicznej, a istotą działań podejmowanych przez tego typu Program winno być wspieranie, a nie zastępowanie rodziny, nauczycieli i społeczności lokalnych w rozwiązywaniu problemów rodziny.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej opracowując Gminny Program Wspierania Rodziny oparł się na założeniu, że profilaktyka to ogół działań zapobiegających niepożądanym zjawiskom w rozwoju i zachowaniu się ludzi.

Głównym celem działalności profilaktycznej jest ograniczenie i likwidowanie negatywnych zjawisk społecznych poprzez wzmacnianie czynników chroniących i eliminowanie czynników ryzyka.

Czynniki ryzyka to cechy, sytuacje, warunki sprzyjające powstawaniu zachowań ryzykownych, natomiast czynniki chroniące zapobiegają występowaniu dysfunkcji, a **rodzina dysfunkcyjna**

jest to rodzina, która nie spełnia swych zadań względem dzieci. W takiej rodzinie na pierwszym miejscu zaspakajane są potrzeby rodziców a nie dzieci. Zaburzona jest również więź emocjonalna między członkami rodziny – są osoby ważniejsze, którym pozostali członkowie rodziny muszą się podporządkować. Atmosfera w rodzinie jest pełna napięcia, zasady są narzucane. Nie można wyrażać swoich uczuć, myśli, pragnień. Każda rodzina dysfunkcyjna naraża dziecko na szereg negatywnych emocji. Niejednokrotnie dzieci w takich rodzinach odbierane są jako balast dla rodziców ograniczający ich swobodę. Wobec dzieci stosowane są surowe kary, nieadekwatne do stopnia przewinienia.

O rodzinie dysfunkcyjnej mówimy w sytuacji w której:

1. Jedno bądź oboje rodziców uzależniło się od alkoholu,
2. Występuje problemem wykorzystywania seksualnego czyli taka w której jedno bądź oboje rodziców wykorzystuje seksualnie kogoś w rodzinie,
3. Jedno bądź oboje rodziców stosuje przemoc emocjonalną (szantaż, zastraszanie itp.) wobec członków rodziny,
4. Jedno bądź oboje rodziców bije, maltretuje fizycznie kogokolwiek z członków rodziny (przemoc fizyczna),
5. Występuje przewlekła choroba, a osoba chora wini za swój stan zdrowia pozostałych członków rodziny i stawia siebie w centrum uwagi.

Podjmując rozważania na temat roli rodziny w systemie profilaktyki, trzeba zdawać sobie sprawę z aktualnych zagrożeń, jak rozwój cywilizacji. Postawy wielu ludzi nacechowane są lękiem przed przyszłością, rozczarowaniem. Wiele małżeństw się rozpada. Rodzice są zapracowani, nie zwracają uwagi na potrzeby dziecka (głównie emocjonalne). Coraz bardziej widoczne są różnice pomiędzy bogatymi a biednymi. Najbardziej przez ten stan rzeczy cierpią dzieci, które pozostawione „same sobie” podejmują działania dewiacyjne, które prowadzą do niedostosowania społecznego.

Nie bez znaczenia na funkcjonowanie rodzin nie tylko w Polsce ale na całym świecie był czas pandemii, który pogłębił kryzys rodziny, zarówno pod względem zdrowotnym, emocjonalnym, finansowym. Izolacja społeczna, praca zdalna, nauka zdalna, doprowadziły do powstania symptomów nadużywania mediów cyfrowych takich jak: przemęczenie, stres, rozdrażnienie przeładowanie informacjami, a przede wszystkim wśród dzieci młodzieży pogorszenie relacji z rówieśnikami.

II. DIAGNOZA ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Dobryczyce - wieś i gmina leży w południowej części województwa łódzkiego i jest jedną z 14 gmin powiatu radomszczańskiego. W skład gminy wchodzi 12 sołectw. Pod względem obszaru należy do najmniejszej gminy w województwie. Powierzchnia gminy wynosi 51 km².

Gmina Dobryczyce liczy ogółem **4336** mieszkańców. Struktura wiekowa wg wieku i płci przedstawia się następująco:

Tabela nr 1. Stan ludności Gminy Dobryczyce

Grupy wiekowe	Mężczyźni	Kobiety
0 -18	500	428
19-65	1409	1190
Powyżej 65	283	526
Ogółem	2192	2144

*Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Dobryczyce
(stan na dzień 31.12.2021r.)*

Analizując dane Powiatowego Urzędu Pracy w Radomsku, można wywnioskować, że poziom bezrobocia wśród mieszkańców gminy Dobryczyce przez ostatnie 3 lata utrzymuje się na podobnym niskim poziomie. Natomiast zauważalny jest spadek osób uprawnionych do zasiłku dla bezrobotnych.

Tabela nr 2.

	2019	2020	2021
<i>Liczba osób zarejestrowanych w PUP</i>	65	79	62
<i>Liczba osób pobierających zasiłek dla bezrobotnych</i>	13	15	10

Źródło: Dane statystyczne Powiatowego Urzędu Pracy w Radomsku

W celu identyfikacji trudności z jakimi zmagają się rodziny na terenie gminy Dobryczyce przeanalizowano dokumentację Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jako jedynej

zinstytucjonalizowanej formy pomocy na terenie gminy na rzecz osób i rodzin będących w trudnej sytuacji życiowej.

Uznano, że wymieniane przez rodziny trudności stanowią czynniki ryzyka sprzyjające rozwojowi problemów zarówno rodzinnych jak i społecznych. Pracownicy socjalni i asystent rodziny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobryszycach w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami. Niejednokrotnie są to rodziny, które oprócz ubóstwa dotknięte są wieloma dysfunkcjami. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowanych działaniach.

Tabela Nr 3. Najczęstsze przyczyny trudnych sytuacji życiowych, które stanowią podstawę ubiegania się o wsparcie w Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobryszycach.

	Powody trudnej sytuacji życiowej (liczba rodzin)	2019	2020	2021
1.	<i>Ubóstwo</i>	70	74	64
2.	<i>Bezrobocie</i>	29	28	27
3.	<i>Długotrwała lub ciężka choroba</i>	67	69	65
4.	<i>Niepełnosprawność</i>	45	35	37
5.	<i>Bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego</i>	23	14	17
5.1.	<i>W tym: rodziny niepełne</i>	18	10	13
5.2.	<i>w tym: rodziny wielodzietne</i>	6	5	5
6.	<i>Potrzeba ochrony macierzyństwa</i>	22	21	16
6.1.	<i>w tym: rodziny wielodzietne</i>	20	17	14
7.	<i>Bezdomność</i>	0	0	0
8.	<i>Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego</i>	1	4	1
9.	<i>Alkoholizm</i>	6	5	4
10.	<i>Zdarzenia losowe</i>	0	1	1

Z zestawienia zamieszczonego w tabeli 3 wynika, że powody udzielanej pomocy były różne, niekiedy współwystępowały ze sobą (w jednej rodzinie występowało kilka powodów np. bezrobocie, niepełnosprawność i bezradność), dlatego też nie należy sumować liczby rodzin jak również liczby osób w rodzinach. Najczęstszą przyczyną szukania wsparcia w Ośrodku Pomocy Społecznej jest ubóstwo i długotrwała i ciężka choroba. Niski poziom dochodów i występująca dysfunkcja zmusza rodziny do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej.

Analizując dokumentację pod kątem trudności jakie skłoniły klientów do ubiegania się o pomoc oraz biorąc pod uwagę fakt, iż 99,9 % decyzji GOPS w sprawie udzielenia pomocy rozpatrzonych było pozytywnie dla wnioskodawców, można uznać, że zgłaszane trudności są na tyle istotne, że mają wpływ na wewnętrzne funkcjonowanie tych rodzin, a tym samym mogą mieć wpływ na funkcjonowanie całej społeczności lokalnej.

Tabela nr 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej.

	2019	2020	2021
<i>liczba rodzin korzystających z pomocy</i>	125	121	117

Źródło: Opracowania własne na podstawie sprawozdań rocznych MRPiPS -03

Zauważalna jest tendencja malejąca w ilości środowisk objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Wynikać to może z poprawy warunków bytowych, poprzez wprowadzenie dla rodzin z dziećmi rządowych programów 500 plus i 300 plus, corocznym podwyższeniu najniższego wynagrodzenia, spadku poziomu bezrobocia, oraz faktu, że w starzejącym się społeczeństwie mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym otrzymujący wypracowane przez siebie świadczenia emerytalno - rentowe nie kwalifikują się do korzystania z oferowanej przez GOPS pomocy.

Wsparcie finansowe jakie otrzymują rodziny z dziećmi ma odbicie w liczbie składanych wniosków na świadczenia rodzinne, wyżywienie w szkole, czy też stypendia szkolne. Pomimo, iż otrzymywane świadczenia 500 plus nie wliczane są do dochodów uprawniających do świadczeń z pomocy społecznej, to i tak mają znaczący wpływ na budżety domowe rodzin z dziećmi.

Szeroki zakres pomocy o charakterze rzeczowym i finansowym, skierowany do rodzin z dziećmi, zgodnie z ustawą o pomocy społecznej uzupełniany jest pracą socjalną. Obejmuje ona różnego rodzaju działania wspomagające rodziny w sytuacjach problemowych - poradnictwo,

doradztwo, informacje, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, współpraca z innymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi, podtrzymywanie więzi, kontaktów w środowisku.

Jednym z nowatorskich rozwiązań w systemie pomocy społecznej jest zatrudnienie asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składający się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów.

W tym miejscu należy jednoznacznie powiedzieć, że asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków jak i również w podjętych działaniach, pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzone efekty.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Tabela Nr 5. Liczba rodzin i dzieci objętych pomocą asystenta

	2019	2020	2021
Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny	12	13	15
Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	37	36	41

Źródło: Opracowania własne na podstawie sprawozdań rocznych

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyczerpująco reguluje proporcje w jakich wymienione jednostki samorządu terytorialnego ponoszą wydatki na opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

Tabela Nr 6. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej i koszty z tym związane

	2019	2020	2021
Liczba rodzin przebywających w pieczy zastępczej	8	8	8
Koszty pieczy zastępczej ponoszone przez gminy	83 744	187 707	229 931

Źródło: Opracowania własne na podstawie sprawozdań rocznych

W celu zapewnienia gorącego posiłku potrzebującym, upowszechniania zdrowego stylu życia oraz poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży poprzez ograniczanie zjawiska niedożywienia, we współpracy ze szkołami, GOPS uczestniczy w dożywianiu dzieci w czasie trwania roku szkolnego. Dożywianie odbywa się w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu”.

Tabela Nr 7. Liczba dzieci korzystających z posiłków w szkole

Liczba dzieci korzystających z programu „Posiłek w szkole i w domu	2019	2020	2021
	82	62	45

Źródło: Opracowania własne na podstawie sprawozdań rocznych

Ośrodek Pomocy Społecznej przy współpracy z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej w Sieradzu i Bankiem Żywności w Łodzi zabezpieczą najuboższe rodziny z naszej gminy w podstawowe produkty żywnościowe.

Tabela nr 8. Liczba osób korzystających ze wsparcia w postaci żywności

Liczba rodzin korzystających z pomocy w postaci żywności	2019	2020	2021
	110	121	112
Ilość otrzymanej pomocy żywnościowej w kg.	11 982	23 650	16 846

Źródło: Opracowania własne na podstawie sprawozdań rocznych

Wszystkie podejmowane działania mają na celu umożliwienie prawidłowego funkcjonowania rodziny w środowisku oraz zapobieganie zjawiskom dysfunkcji.

III. ADRESACI PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

Adresatami programu są członkowie dobryszyckich rodzin przeżywających trudności w sferze opiekuńczo - wychowawczej, w których wychowują się dzieci oraz rodziny, w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych i izolacji społecznej.

Działalność osób odpowiedzialnych za wspieranie rodzin i wypełnianie jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej prowadzona będzie na trzech poziomach:

- adresowana do rodzin o niskiej świadomości roli rodziny oraz konieczności wspierania jej poprzez wdrażanie działań prorodzinnych w środowisku lokalnym;
- adresowana do rodzin o słabym przygotowaniu do pełnienia ról w małżeństwie i w rodzinie oraz do budowania więzi rodzinnej;
- adresowana do rodzin o zbyt małej aktywności własnej, mających roszczeniowe zachowania i niską aktywność zawodową.

IV . ANALIZA SWOT

Na podstawie zebranego materiału oraz na podstawie obserwacji rodzin będących klientami Ośrodka Pomocy Społecznej z terenu gminy dokonano analizy SWOT.

Analiza SWOT (*- silne strony, słabe strony, - szanse, możliwości, - zagrożenia*) – to jedna z podstawowych technik analitycznych, stosowana najczęściej do analizy wewnętrznego i zewnętrznego środowiska przedsięwzięcia, której wynik jest bazą planowania strategicznego. Analiza SWOT jest punktem wyjściowym stworzenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022 – 2024 dla Gminy Dobryszycze.

Mocne strony:

- Istniejąca sieć placówek edukacyjnych,
- Współpraca instytucji zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie wspierana przez samorządy powiatu i gmin,
- Dobrze wykształcona kadra

Słabe strony

- Ograniczone możliwości finansowe,
- Wysoki koszty utrzymania rodzin,

- Mała świadomość i gotowość społeczna w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej,
- Niedostateczne zabezpieczenie dzieciom i młodzieży dostępu do aktywnych form spędzania czasu wolnego, dostosowanych do potrzeb i możliwości psychofizycznych,
- Niekorzystne prognozy demograficzne.

Szanse:

- Utrzymanie stanowiska asystenta rodziny w celu osiągnięcia przez rodzinę zagrożoną pozbawienia praw rodzicielskich, odpowiedniego poziomu stabilności życiowej w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej,
- Polityka państwa przyjazna dzieciom i rodzinie,
- Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych, w tym unijnych,
- Realizacja projektu konkursowego „Wykluczenie? Wykluczone program aktywizacji społeczno - zawodowej mieszkańców gminy Dobryczyce” (przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców gminy Dobryczyce poprzez zwiększenie ich uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym),
- Stworzenie zintegrowanego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną poprzez wdrażanie gminnego programu wspierania rodziny,
- Realizacja szkolnych programów profilaktycznych,

Zagrożenia:

- Wzrastające problemy: ubóstwo, niepewność jutra, społeczna izolacja , uzależnienia, rozpad więzi rodzinnych, przemoc w rodzinie,
- Ograniczone środki publiczne na realizację zadań w sferze pomocy dziecku i rodzinie.
- Brak świadomości problemu i umiejętności szukania pomocy przez rodziny dysfunkcyjne.
- Stereotypowe postrzeganie instytucji pomocowych.
- Zanik więzi i tradycji rodzinnych „pęd życia”

V. CELE PROGRAMU

Cel główny: *tworzenie warunków umożliwiających realizowanie spójnego systemu na rzecz wzmocnienia rodziny i opieki nad dzieckiem i rodziną.*

Cele szczegółowe:

- 1) Wsparcie materialne ubogich rodzin z dziećmi zagrożonych bezradnością;
- 2) Wspieranie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalenie zasobów tkwiących w rodzinach;
- 3) Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

VI. Zadania realizowane w ramach programu:

- **Cel szczegółowy I: wsparcie materialne ubogich rodzin z dziećmi zagrożonych bezradnością.**

Zadania	Sposób realizacji zadania	Realizatorzy/ partnerzy	Wskaźniki realizacji zadania	Źródła finansowania	Planowany termin realizacji
Aktywizacja zawodowa rodzin z problemem bezrobocia	Udział osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo w projekcie konkursowym „Wykluczenie? Wykluczone! Program aktywizacji społeczno-zawodowej na terenie gminy Dobryczyce „	OPS Dobryczyce, PUP Radomsko	Liczba osób, które znalazły zatrudnienie po udziale w zajęciach aktywizacyjnych	Środki własne – wkład własny Europejski fundusz społeczny w ramach RPO na lata 2014-2020	od maja 2022 do lutego 2023
Świadczenie pomocy społecznej rodzinom trudnych warunkach materialnych	Udzielanie wsparcia materialnego dla osób potrzebujących pomocy w postaci zasiłków celowych, okresowych, oraz żywności	OPS Dobryczyce	Liczba rodzin objętych pomocą, Sprawozdanie MPiPS	Środki własne	pomoc udzielana cyklicznie co miesiąc
Zapewnienie dzieciom z rodzin ubogich dożywiania w szkole	Realizacja programu wieloletniego "Posiłek w szkole i w domu"	OPS, Szkoły	Liczba dzieci korzystających z wyżywienia w szkole w ramach programu posiłek w szkole i w domu dożywiania"	Środki własne oraz Środki pochodzące z dotacji	od stycznia do czerwca i od września do grudnia każdego roku obowiązywania programu
Pomoc w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w podręczniki i przybory szkolne	Udzielanie pomocy celowej na zakup podręczników i przyborów szkolnych przez OPS,	OPS Dobryczyce, Urząd Gminy, Szkoły	Liczba rodzin korzystających z pomocy w postaci zasiłków celowych na zakup podręczników i przyborów szkolnych; liczba dzieci, korzystających z programu „Wyprawka szkolna”-	Środki własne	2022 - 2024
Pomoc dzieciom i młodzieży w postaci stypendiów i zasiłków szkolnych	Udzielanie pomocy finansowej w postaci stypendium szkolnego	OPS	Liczba dzieci, które otrzymały stypendia i zasiłki szkolne.	Środki własne dotacja	2022-2024 (2 razy w roku, w miesiącach czerwiec i grudzień)

- **Cel szczegółowy II:** *Wspieranie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmacnianie i wyzwalamie zasobów tkwiących w rodzinie.*

Zadania	Sposób realizacji zadania	Realizatorzy/ partnerzy	Wskaźniki realizacji zadania	Źródła finansowania	Planowany termin realizacji
Systematyczna praca socjalna z rodzinami z problemem opiekuńczo-wychowawczym polegającym między innymi na diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo-wychowawczej, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym i rówieśniczym.	Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych z dziećmi, podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa dzieci w rodzin, prowadzenie świetlic środowiskowych, podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników socjalnych, pedagogów, w zakresie pracy z dziećmi i rodziną, utworzenie stanowiska asystenta rodziny	OPS, Szkoły, PCPR, Urząd Gminy	Liczba rodzin w kryzysie korzystających z poradnictwa rodzinnego; liczba rodzin skierowanych do zespołu interdyscyplinarnego; liczba dzieci korzystających ze świetlic środowiskowych; liczba szkoleń, w których wzięli udział pracownicy socjalni, pedagodzy.	Środki własne	Praca z rodzinami w zależności od zgłaszanych potrzeb podopiecznych
Rozbudowa sieci poradnictwa rodzinnego oraz prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień od alkoholu i od innych środków psychoaktywnych.	Dążenie do nawiązania współpracy z PCPR w celu dostępu do poradnictwa specjalistycznego w ramach zespołu interwencji kryzysowej; Działalność informacyjno – edukacyjna w zakresie uzależnień i innych zagrożeń w ramach godzin wychowawczych	OPS, Szkoły, PCPR, GKRPA,	Podpisanie umowy na korzystanie przez mieszkańców gminy z różnych form poradnictwa specjalistycznego mieszczącego się w strukturach PCPR. Liczba udzielonych porad. liczba godzin poświęconych tematyce uzależnień i innych zagrożeń; liczba uczniów uczestniczących na zajęciach.	Środki własne	2022-2024

Promocja i realizacja programów profilaktycznych, terapeutycznych, psychoedukacyjnych skierowanych do dzieci i młodzieży oraz rodziców.	Prowadzenie zajęć edukacyjno-wychowawczych w szkołach i świetlicach środowiskowych, przeprowadzenie szkolnych programów profilaktycznych zarówno do dzieci jak i dla rodziców,	GKRPA, Szkoły	Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w poszczególnych programach. Liczba rodziców uczestniczących w programach	Środki własne	W trakcie trwania roku szkolnego w latach 2022-2024
Działania korekcyjno-edukacyjne mające na celu ograniczenie przemocy w rodzinie, skierowane do potencjalnych sprawców przemocy w rodzinie	Przygotowanie i udostępnianie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym w celu ułatwienia dostępu do podstawowych informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy, rozpowszechnianie broszur i ulotek dotyczących przemocy,	OPS, PCPR Radomsko, Zespół Interdyscyplinar ny	Liczba rozpowszechnionych materiałów o charakterze informacyjno-edukacyjnym.	Środki własne	2022-2024 okresowo w zależności od organizowanych działań
Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez rozwój placówek wsparcia dziennego oraz poprzez sport, rekreację, kulturę	Finansowanie istniejących świetlic, i obiektów sportowych oraz dążenie do tworzenia nowych placówek	OPS, Szkoły, Biblioteka, Urząd Gminy	Liczba działających placówek i obiektów sportowych oraz liczba dzieci objętych opieką przez te placówki	Środki własne	w okresie czasu wolnego od nauki9ferie, wakacje, czas wolny po lekcjach
Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, przestępczości i uzależnieniom wśród rodziców dzieci i młodzieży	Monitorowanie środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców dzieci ze środowisk zagrożonych i monitorowanie terapii rodziców Pogadanki tematyczne przeprowadzane przez pedagogów i policję oraz osoby zaproszone	OPS, Policja, Szkoły GKRPA	Liczba rodzin objętych monitorowaniem; Liczba przeprowadzonych pogadań		W trakcie roku szkolnego i w zależności od potrzeb wynikających z rozeznania środowiska

• **Cel szczegółowy III: Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży**

Zadania	Sposób realizacji zadania	Realizatorzy/partnerzy	Wskaźniki realizacji zadania	Źródła finansowania	Planowany termin realizacji
Współprac ze szkołami w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych	Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem, w tym niewydolnych wychowawczo, organizowanie zebrań informacyjnych, edukacyjnych z rodzicami, prowadzenie pedagogizacji tematycznych – szkoły dla rodziców, sposoby radzenia sobie z trudnymi zachowaniami u dzieci, (kłamstwo, konflikty, agresja, trudności szkolne)	OPS, szkoły	Liczba zorganizowanych spotkań z rodzicami		podczas każdego roku szkolnego w trakcie obowiązywania programu
Wspieranie dzieci z rodzin nie posiadających możliwości finansowych w rozwijaniu uzdolnień	Realizacja programów edukacyjnych tematycznych w formie kół zainteresowań dla dzieci wybitnie uzdolnionych	Szkoły,	Liczba dzieci biorących udział w realizacji programów	Środki własne	W trakcie trwania roku szkolnego w okresie obowiązywania programu
Rozwój i wzbogacanie istniejących programów profilaktycznych i edukacyjnych	Prowadzenie zajęć rozwijających zainteresowania z przedmiotów nauczania takich jak; matematyka, chemia, fizyka oraz języki obce (j. angielski, język niemiecki)	Szkoły	Liczba dzieci biorących udział w zajęciach rozwijających zainteresowania z przedmiotów nauczania	Środki własne	W trakcie trwania roku szkolnego w okresie obowiązywania programu
Organizowanie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych	Prowadzenie zajęć wyrównawczych i rozwijających uzdolnienia, zajęć logopedycznych, gimnastyki korekcyjnej, zajęć sportowych w ramach SKS, plastycznych, teatralno-recytatorskich	szkoły	Liczba dzieci biorących udział w dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych	Środki własne	W trakcie trwania roku szkolnego w okresie obowiązywania programu

VII. REALIZATORZY PROGRAMU

- Urząd Gminy w Dobryszycach
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobryszycach
- Zespół Interdyscyplinarny
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dobryszycach
- Placówki Oświatowe działające na terenie Gminy Dobryszycy
- Sąd Rejonowy i Kuratorzy
- Komenda Powiatowa Policji
- Zakłady Opieki Zdrowotnej
- Organizacje pozarządowe i inne instytucje, które swoimi działaniami wspierają dziecko i rodzinę.

VIII. MONITORING

Monitorowanie Programu będzie prowadzone przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobryszycach, a funkcję koordynator Programu sprawować będzie Kierownik OPS.

Program monitorowany będzie corocznie. Do końca marca każdego roku Wójt przedstawia Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań. Sprawozdanie z realizacji programu stanowić będzie integralną częścią sprawozdania o którym mowa w art.179ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Ewaluacja ilościowa przeprowadzona będzie na podstawie analizy danych liczbowych pochodzącej ze statystyk podmiotów zaangażowanych w realizację Programu. Analiza ta określi poziom realizacji poszczególnych zadań.

IX. ZAKŁADANE REZULTATY PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ

Zakłada się następujące rezultaty funkcjonowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022-2024 :

- Wzrost świadomości społecznej mieszkańców Gminy Dobryszycy nt. współczesnych zagrożeń dotykających rodzinę,
- Zwiększenie wrażliwości społecznej na problemy dziecka i rodzin,

- Zahamowanie wzrostu liczby rodzin dysfunkcyjnych,
- Poprawa sytuacji życiowej rodzin ubogich i dysfunkcyjnych poprzez nabycie umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- Wzrost kompetencji społecznych i zawodowych członków rodzin ubogich i dysfunkcyjnych,
- Poprawa aktywności społecznej rodzin z terenu gminy Dobryczyce,
- Kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych rodzin korzystających z usług asystenta rodziny,
- Wzrost kompetencji pracowników pomocy społecznej w obszarze opieki nad dzieckiem i rodziną,
- Efektywna współpraca podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny – zawarcie formalnych porozumień o współpracy.

X. FINANSOWANIE PROGRAMU

Zadania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2022 - 2024 będą finansowane corocznie z budżetu Gminy Dobryczyce. Ponadto zadania ujęte w Programie mogą być finansowane z budżetu państwa, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014 - 2020. Budżet w 2022 roku na realizację zadań w ramach programu wynosi: 2 704 034 zł.

XI. PODSUMOWANIE

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny odbywać się będzie na zasadach partnerskiej współpracy pomiędzy przedstawicielami administracji samorządowej gminy, przedstawicielami instytucji zajmujących się dzieckiem i rodziną (szkoła, policja, prokuratura, sąd, służba zdrowia, ośrodek interwencji kryzysowej, ośrodek wsparcia, kościoły i związki wyznaniowe, poradnia psychologiczno- pedagogiczna, PCPR, itp.) przedstawicielami społeczności lokalnej gminy (radni, sołtysi) oraz partnerami społecznymi, w tym przedstawicielami organizacji pozarządowych działających zarówno na terenie gminy jak i poza jej obszarem. Realizacja programu jest działaniem przewidzianym na lata 2022 - 2024 z możliwością wydłużenia lub skrócenia tego okresu w zależności od uzyskanych efektów działania. Program jest dokumentem otwartym, co oznacza, że w każdym czasie może być zweryfikowany w części dotyczącej założeń, uzupełniany o nowe cele i zadania lub zmieniony w tej części, gdzie planowane zadania zostały zastąpione rozwiązaniami wprowadzonymi ze szczebla powiatu, województwa, kraju lub ewentualnie zdezaktualizowały się z powodu wprowadzenia zmian w systemie pomocy i polityce społecznej.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
Janusz Kwiecień